

Από την επιδοτούμενη στην επιχειρηματική γεωργία

18/Δεκ/2017 00:16

 Του Νίκου Μπουνάκη

Ηυστέρηση της Ελλάδος διευρύνθηκε κατά την περίοδο που οι προηγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και οι αναδυόμενες οικονομικές δυνάμεις επιτάχυναν τους ρυθμούς ανάπτυξής τους.

Καίριο πρόβλημα ήταν ότι η ελληνική οικονομία έμεινε προσκολλημένη σε ένα αντιαναπτυξιακό και αντιπαραγωγικό μοντέλο, ζώντας στις αυταρέσκειες και μονομέρειες του παρελθόντος. Αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι δεν αξιοποίησε τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα. Το κυριότερο, δεν αντιμετώπισε την ένταξη της στην Ευρωζώνη ως ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό της, μη υλοποιώντας όλες τις επιβεβλημένες και ζωτικής σημασίας διαρθρωτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, είναι ο αγροτικός τομέας. Στην πραγματικότητα κινείται με τον αυτόματο πιλότο της κοινής αγροτικής πολιτικής (ΚΑΠ). Στηρίζεται στις επιδοτήσεις και στις παραδοσιακές καλλιέργειες, στερούμενος αναπτυξιακής στρατηγικής.

Η αγροτική μας πολιτική δεν έχει στόχους. Ούτε εδράζεται σε συγκεκριμένο σχέδιο, που θα της επέτρεπε να ανταποκριθεί στους κανόνες της παγκόσμιας προσφοράς και ζήτησης. Έτσι είναι φυσικό ο αγροτοδιατροφικός τομέας να βρίσκεται σε δυσαρμονία με τις προτεραιότητες του διεθνούς και ευρωπαϊκού περιβάλλοντος.

Αξίζει εδώ να επισημάνουμε τις μεταβολές που έχουν σημειωθεί τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια. Ο πληθυσμός της γης αυξήθηκε κατά 37%, ενώ η κατά κεφαλήν κατανάλωση τροφίμων κατά 27%. Η ζήτηση σε τρόφιμα υπολογίζεται ότι θα αυξηθεί 60% έως το 2050. Αντιθέτως, η συμμετοχή της ελληνικής αγροτικής οικονομίας στην παγκόσμια παραγωγή αγροτικών προϊόντων μειώνεται, τα τελευταία 25 χρόνια από 0,8% σε 0,30%, αποδεικνύοντας την κρίση στον πρωτογενή τομέα.

Εξετάζοντας τη διαχρονική συνεισφορά του Ελληνικού Αγροτικού Τομέα στην εγχώρια Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ), διαπιστώνεται η συνεχιζόμενη μείωση. Από 12% το 1995 μειώθηκε σε 9,1% το 2000 και σε 7,2% το 2014. Την ίδια στιγμή το κόστος παραγωγής, από το 2008 μέχρι και το 2015 καταγράφει αύξηση της τάξης του 50%. Σωρευτικά, στο διάστημα της πενταετίας 2009-2013 το αγροτικό εισόδημα μειώθηκε κατά 13 ποσοστιαίες μονάδες – μια απώλεια της τάξεως των 922 εκατ. €.

Αξιοσημείωτη είναι η συνεχώς μειούμενη παραγωγή αγροτικών προϊόντων. Από το 2012 το σκληρό σιτάρι παρουσιάζει μείωση της τάξης του 22,6%, ο αραβόσιτος 16,3%, τα ζαχαρότευτλα 29,6%, οι πατάτες 30,2%, οι τομάτες 25,6%, ενώ το ελαιόλαδο 24,1% φτάνοντας τους 252 χιλ. παραγόμενους τόνους. Η παραγωγή πορτοκαλιών για το 2014 έφτασε τους 754 χιλ τόνους, καταγράφοντας πτώση της τάξης του 11,2% από το 2012, ενώ η μείωση για τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια ήταν της τάξης του 40,3%, (493 χιλ. τόνοι).

Από την άλλη η κτηνοτροφία αποτελεί την "αχίλλειο πτέρνα" της ελληνικής αγροτικής παραγωγής. Το ποσοστό επάρκειας της χώρας μας σε προϊόντα ζωικής προέλευσης είναι μικρό με το μεγαλύτερο θέμα να εντοπίζεται στα βοοειδή (24% αυτάρκεια) και τα χοιρινά (39% αυτάρκεια), ενώ η κατάσταση βελτιώνεται αισθητά στα αμνοερίφια (87% αυτάρκεια) και στα πουλερικά (79% αυτάρκεια).

Παρά τον πλούτο και τα αναξιοποίητα αποθέματα της ελληνικής γης, η αγροτική μας οικονομία εμφανίζει μεγάλα προβλήματα παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας. Στην Ελλάδα καλλιεργούνται σήμερα, περί τα 51,7 εκ. στρέμματα, με ετήσια απόδοση 143,14\$/στρέμμα. Στην Ολλανδία -που πέτυχε μεγάλη υπεραξία στην αγροτική της παραγωγή- φτάνουν τα 18,3 εκ. στρέμματα, με ετήσια απόδοση 759,6 \$ ανά στρέμμα. Αν η χώρα μας κατόρθωνε να πετύχει τις ανά στρέμμα αποδόσεις της Ολλανδίας, η όποια διαθέτει μόλις το 35% της καλλιεργήσιμης γης της ελληνικής υπαίθρου, η συνολική συμβολή της αγροτικής οικονομίας στο ΑΕΠ από 7,3 δις\$ που είναι σήμερα θα ξεπερνούσε τα 40 δις \$.

Η έξοδος από την κρίση σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη δημοσιονομική μονοκαλλιέργεια. Χρειάζεται ένα εθνικό σχέδιο που θα μας επιτρέψει να αξιοποιήσουμε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της οικονομίας, θέτοντας συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους. Η παραγωγική ανασυγκρότηση του τόπου περνάει μέσα και από τον αγροτικό τομέα. Ως εκ τούτου, χρειάζεται στρατηγική εθνικής εμβέλειας που θα εστιάζει στην παροχή κινήτρων για την αύξηση καλλιεργούμενων εκτάσεων, στη στήριξη όλων των ανταγωνιστικών προϊόντων, στην έρευνα και στην καινοτομία με την αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών πόρων, στην έξυπνη μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων, στην ορθή γεωργική πρακτική, με την ενίσχυση της οικολογικής συνείδησης των αγροτών και με την ολοκληρωμένη οργάνωση των πωλήσεων και του μάρκετινγκ.

Η ανατοποθέτηση του αγροτικού τομέα κάνει επιτακτική την αναθεώρηση καίριων πολιτικών από την πλευρά της Πολιτείας, όπως είναι η μείωση της φορολογίας, τα επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα για τη δημιουργία συλλογικών επιχειρηματικών δράσεων από παραγωγούς. Εξαιρετικά σημαντικά είναι και τα ειδικά επενδυτικά προγράμματα, συμπληρωματικά του Προγράμματος

Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), για την επένδυση σε τομείς που η αγροτική οικονομία παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα.

Τέλος, μια εκ των ων ουκ άνευ προτεραιότητα είναι η αποκέντρωση του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, προκειμένου να μετεξελιχθεί σε εργαστήριο στρατηγικής για τις πολιτικές που οφείλουμε να ακολουθήσουμε ως χώρα. Είναι επιβεβλημένο καίρια ζητήματα και πόροι να μεταφερθούν στις περιφερειακές δομές, στις αποκεντρωμένες διοικήσεις και στις αιρετές περιφέρειες. Η αναζωογόνηση του αγροτικού τομέα θα επιτευχθεί μέσα από την ουσιαστική αναδιοργάνωση όλων των κρατικών δομών και φορέων.

Η ελληνική οικονομία -πόσω μάλλον η αγροτική- ενέχει απεριόριστες δυνατότητες. Όσο κινούμαστε σε αχαρτογράφητα νερά τόσο θα διευρύνουμε την απόκλιση μας από τις προηγμένες οικονομικά χώρες. Ως εκ τούτου, η σύγκλιση μας με αυτές καθιστά αναγκαία τη θεμελίωση μιας εξωστρεφούς στρατηγικής αγροτικής ανάπτυξης.

Ο κ. Νίκος Μπουνάκης είναι Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Proactive A.E.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)